

• مروری بر مباحث جلسه گذشته

○ معاد یکی از مهمترین مسائل اعتقادی

○ تعمق در دین و اهمیت آن در روایتی از امام حسن عسگری علیه السلام

○ قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَسْكَرِيُّ ع قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ع مَنْ قَوِيَ مَسْكِينًا فِي دِينِهِ ضَعِيفًا فِي مَعْرِفَتِهِ عَلَيَّ نَاصِبٍ مُخَالَفٍ فَأَفْحَمَهُ لَقَنَّهَ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ يَدْلَى فِي قَبْرِهِ أَنْ يَقُولَ اللَّهُ رَبِّي وَ مُحَمَّدٌ نَبِيِّ وَ عَلِيٌّ وَلِيِّ وَ الْكَعْبَةُ قِبْلَتِي وَ الْقُرْآنُ بِهِجْتِي وَ عِدَّتِي وَ الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَانِي فَيَقُولُ اللَّهُ أَدَلَيْتَ بِالْحَجَّةِ فَوَجَبَتْ لَكَ أَعَالِي دَرَجَاتِ الْجَنَّةِ فَعِنْدَ ذَلِكَ يَتَحَوَّلُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ أَنْزَهُ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

■ از امام عسگری علیه السلام نقل است که امیر المؤمنین علیه السلام فرموده: هر کس بنده عاجز از علم و معرفتی را تقویت نموده و در برابر دشمن تجهیز و غالب نماید، خداوند نیز به وقت بازپرسی در قبر، این کلمات را به او تلقین فرماید: اللَّهُ پروردگار من، و مُحَمَّدٌ پیغمبر او، و علی بن ابی طالب جانشین پیغمبر است، و کعبه، قبله من، و قرآن مایه سعادت و خوشبختی من است، و اهل ایمان برادران من هستند. آنگاه از جانب خداوند خطاب می‌رسد که: سخن حق را اظهار کردی و اعتقاد صحیح را بیان نمودی، پس مقام و منازل رفیع بهشت را برایت واجب نمودم. در این حال قبر او تبدیل به یکی از باغهای خوش منظره بهشت می‌گردد.

• بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۲، ص: ۸ - الإحتجاج علی أهل اللجاج، ج ۱، ص: ۱۹

○ وَ قَالَ أَيْضاً أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ الْعَسْكَرِيُّ ع إِنَّ مَجْبِي آلَ مُحَمَّدٍ ع مَسَاكِينَ مُوَاسَاتِهِمْ أَفْضَلُ مِنْ مُوَاسَاةِ مَسَاكِينِ الْفُقَرَاءِ وَ هُمُ الَّذِينَ سَكَنَتْ جَوَارِحُهُمْ وَ ضَعَفَتْ قُوَاهُمْ مِنْ مَقَاتِلَةِ أَعْدَاءِ اللَّهِ الَّذِينَ يَعْيِرُونَهُمْ بِدِينِهِمْ وَ يَسْفَهُونَ أَحْلَامَهُمْ أَلَا فَمَنْ قُوَاهُمْ بِفِقْهِهِ وَ عِلْمِهِمْ حَتَّى أزالَ مَسْكَنَتَهُمْ ثُمَّ يَسْلُطُهُمْ عَلَى الْأَعْدَاءِ الظَّاهِرِينَ النَّوَاصِبِ وَ عَلَى الْأَعْدَاءِ الْبَاطِنِينَ إِبْلِيسَ وَ مَرَدَّتِهِ حَتَّى يَهْزُمُوهُمْ عَنْ دِينِ اللَّهِ يَدُودُوهُمْ عَنْ أَوْلِيَاءِ آلِ رَسُولِ اللَّهِ ص حَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى تِلْكَ الْمَسْكَنَةُ إِلَى شَيَاطِينِهِمْ فَأَعْجَزَهُمْ عَنْ إِضْلَالِهِمْ فَضَى اللَّهُ تَعَالَى بِذَلِكَ قَضَاءً حَقًّا عَلَى لِسَانِ رَسُولِ اللَّهِ ص

■ از امام عسگری علیه السلام نقل است که فرموده: جمعی از دوستان آل محمد علیهم السلام [از نظر علمی] مسکین و فقیرند، همان گروهی که در برابر دشمنان ما ناتوان بوده، و مورد اعتراض و ملامت و طعن مخالفان واقع می‌شوند، بنابراین یاری و مساعدت نمودن به این فقرا افضل و برتر از کمک کردن به فقرا معمولی بی‌مال و ثروت است. و هر که از این جماعت دستگیری نموده، و با سلاح علم و برهان در برابر دشمن نیرو بخشد، و فقر و عجز آنان را برطرف نموده و بر دشمن چیره گرداند، خداوند متعال نیز آنان را پیوسته در مقابل دشمنان - از شیاطین انس و جن - پیروز نموده، و عجز و ناتوانی را بر مخالفانشان مستولی فرماید.

• بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۲، ص: ۸ - الإحتجاج علی أهل اللجاج، ج ۱، ص: ۱۹

• بحث استدلالی در اثبات معاد

○ اشاره مباحث منطقی در اثبات معاد

• بحث اول: قرآن و خبر دادن از معاد

○ با مقدمه ادعان به قبولی قرآن

• بحث دوم: قرآن و نحوه استدلال بر اثبات معاد

- امور عالم یا ممکن است یا محال و یا واقع شده (موجود)
- عقل و ادعان به عدم تحقق امور محال
- تفاوت میان محال و مشکل (مستبعد)
- اشاره به قاعده تشبیه برای اثبات

• بدن انسان پس از مرگ چه میشود؟

• بیان امام صادق علیه السلام در جواب از کیفیت و چگونگی بدن انسان پس از مرگ

- عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ قَدْ قَالَ قَبَضَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ صَبَّرَ تِلْكَ الرُّوحَ فِي قَالِبٍ كَقَالِبِهِ فِي الدُّنْيَا فَيَأْكُلُونَ وَ يَشْرَبُونَ فَإِذَا قَدِمَ عَلَيْهِمُ الْقَادِمُ عَرَفُوهُ بِتِلْكَ الصُّورَةِ الَّتِي كَانَتْ فِي الدُّنْيَا

▪ روح مؤمن پس از آنکه به امر الهی قبض شد در قالبی که شبیه جسد اصلی دنیای او است استقرار می یابد. افراد با ایمان در عالم بعد از مرگ متنعمند، می خورند و می نوشند و موقعی که شخصی بر آنان وارد می شود او را به همان صورتی که در دنیا بود می شناسند.

• بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار، ج ۵۸، ص: ۵۱، الکافی، ج ۳، ص: ۲۴۶

• تبیین رابطه نفس و بدن در پاسخ امام صادق به ابن ابی العوجاء

- وَ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ قَالَ: شَهِدْتُ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَ ابْنُ أَبِي الْعَوْجَاءِ يَسْأَلُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى - كَلَّمَا نَضَجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَنَانَهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ مَا ذَنْبُ الْغَيْرِ؟ قَالَ وَيَحْكُ هِيَ هِيَ وَ هِيَ غَيْرُهَا قَالَ فَمَثَلُ لِي ذَلِكَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا قَالَ نَعَمْ أَرَأَيْتَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَخَذَ لَبِنَةً فَكَسَرَهَا ثُمَّ رَدَّهَا فِي مَلْبَنِيهَا فَهِيَ هِيَ وَ هِيَ غَيْرُهُ

▪ حفص بن غیاث گوید: در مسجد الحرام حاضر شدم و ابن ابی العوجاء از امام صادق علیه السلام در باره این آیه می پرسید: «هر گاه پوست تنشان پخته شود و بسوزد آنان را پوستهای دیگری جایگزین سازیم تا عذاب را بچشند- نساء ۵۶» که آن پوستهای دیگر چه گناهی مرتکب شده اند؟

▪ امام علیه السلام فرمود: وای بر تو، آن آن است و آن غیر آن! گفت: مثالی در این باره از امور دنیا برایم بزنید، فرمود: بسیار خوب، آیا فکر می کنی اگر مردی آجری را بشکند سپس بر روی آن آب بریزد سپس آن را به همان شکل اولیه خود بازگرداند مگر نه این است که آن آن است و آن غیر آن؟! گفت: آری همین طور است، خدا بر عمرت بیفزاید .

○ الإحتجاج علی أهل اللجاج، ج ۲، ص: ۳۵۵

• نفس انسان در بهشت و جهنم برزخی با توجه به نمونه هایی از آیات قرآن کریم

○ اشاره به داستان حبیب نجار در آیه ۲۰ سوره یاسین

○ وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ (۲۰)

▪ و مردی شتابان از دورترین نقاط شهر (انطاکیه، حبیب نام) فرا رسید گفت: ای قوم من، این رسولان خدا را پیروی کنید.

○ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ (۲۶)

- و به این مرد با ایمان پس از کشته شدن، (در عالم برزخ) گفته شد: بیان داخل بهشت شو، گفت: ای کاش ملت من هم (از این نعمت بزرگ) آگاه بودند. (۲۶)
- حکایت اعتراف بی حاصل کفار دوزخی به یقینشان به معاد و اقرارشان به گناهانشان، برای نجات یافتن از عذاب
- **قَالُوا رَبَّنَا أَمَتْنَا اثْنَتَيْنِ وَ أَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ** (سوره غافر آیه ۱۱)
- در آن حال کافران گویند: پروردگارا، تو ما را دو بار بمیراندی و باز زنده کردی (یک بار در دنیا میراندی و در قبور و عالم برزخ زنده کردی، دوم بار در قبور میراندی و به قیامت زنده کردی) تا ما به گناهان خود اعتراف کردیم، آیا اینک ما را راهی هست که از این عذاب دوزخ بیرون آییم؟ (۱۱)
- اشاره به دلالت جمله " **أَعْرِفُوا فَأَدْخِلُوا نَاراً**" بر وجود برزخ، و بیان تتمه نفرین نوح (علیه السلام) علیه قوم خود
- **مِمَّا خَطَبْتَهُمْ أَغْرِقُوا فَأَدْخِلُوا نَاراً فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَاراً** (۲۵)
- آن قوم از کثرت کفر و گناه عاقبت به آب دریا غرق شدند و به آتش دوزخ در افتادند و جز خدا بر خود هیچ یار و یاری نیافتند. (۲۵)
- **وَ قَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّاراً** (۲۶)
- و نوح عرض کرد: پروردگارا از این کافران دبیاری بر روی زمین باقی مگذار. (۲۶)
- پیش از مرگ انفاق کنید که چون اجل آمد آرزوی باز گشت اجابت نمی شود سوره مبارکه منافقون آیه ۱۰
- **وَ أَنْفَقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْ لَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَ أَكُنُ مِنَ الصَّالِحِينَ**
- از آنچه روزی شما کردیم (در راه خدا) انفاق کنید پیش از آنکه مرگ بر یکی از شما فرا رسد و در آن حال (به حسرت) بگویند: پروردگارا، چرا اجل مرا اندکی تأخیر نینداختی تا صدقه و احسان بسیار کنم و از نکوکاران شوم؟! • طرح بحث در ضروری و لازم بودن معاد (در جلسات آینده)

http://www.almenhaj.com/media/maad/moz_maad_1395.03.06_017.mp3

لینک فایل صوتی سخنرانی:

http://www.almenhaj.com/media/maad/moz_maad_1395.03.06_017.pdf

متن موضوعات و خلاصه سخنرانی:

(@almenhaj)

www.almenhaj.ir